

Program Profilaktyki Szkolnej

Gimnazjum nr 9

im. Marii Skłodowskiej- Curie

w Dąbrowie Górniczej

rok szkolny 2016/2017

Podstawy prawne programu.

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta w dniu 20 listopada 1989r. na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ (Dz. U. z 1991r. nr 120).
2. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. z późniejszymi zmianami (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572; obowiązuje od 17 grudnia 2004 r.).
3. Rozporządzenia MEN z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z dnia 28 sierpnia 2015r., poz 1249).
4. Rozporządzenie z 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2012 poz. 977).
5. Rozporządzenia MEN z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 7 maja 2013r. poz.532).
6. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26 , poz. 226).
7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1356).
8. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz.U. 2014 nr 0 poz. 382
9. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55; z późn. zm. Ostatnia nowelizacja z dnia 8 kwietnia 2010 r. - o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 529).
10. Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późn. zm.
11. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. 2012 nr 0 poz.124.).
12. Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 180 poz. 1108).

Program tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania oraz Programem Wychowawczym, uwzględniając wszystkie obszary działania ujęte w podstawie programowej oraz zadania wynikające z rządowych i krajowych programów obowiązujących w edukacji:

- „Bezpieczna i Przyjazna Szkoła na lata 2014-2016”,
- „Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości Dzieci i Młodzieży”,
- Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce (2014-2018).
- „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016”,
- „Narodowy Program Zdrowia” na lata 2016 -2020 (Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
- „ Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2012-2016
- „ Program przeciwdziałania narkomanii w województwie śląskim na lata 2011-2016”,
- „ Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016 – 2020 ”, oraz wynikające z regulacji prawnych.

I. WSTĘP

Program Profilaktyki przeznaczony jest dla uczniów Gimnazjum nr 9 im. M. Skłodowskiej – Curie w Dąbrowie Górniczej. Założeniem tego programu jest wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę na temat zdrowego rozwoju, stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły i monitorowanie skuteczności podjętych działań. Realizacja programu to działania edukacyjne, informacyjne, programy alternatyw oraz wspomaganie procesu adaptacji uczniów i współpraca ze środowiskiem lokalnym i z rodzicami/opiekunami prawnymi.

Do realizacji zadań wynikających z Programu Profilaktyki Szkolnej oraz do podejmowania wszelkich działań o charakterze profilaktycznym są zobligowani wszyscy nauczyciele na wszystkich zajęciach edukacyjnych: godzinach wychowawczych, poszczególnych przedmiotach, zajęciach pozalekcyjnych, uroczystościach klasowych i szkolnych, wycieczkach.

II. CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI

W bieżącym roku w Gimnazjum nr 9 im. M. Skłodowskiej – Curie nasze działania nakierowane są w dużej mierze na kształtowanie u młodzieży właściwych postaw i wychowanie do wartości, jak również na szeroko pojęte bezpieczeństwo zarówno fizyczne jak i psychiczne młodzieży naszego gimnazjum, propagowanie zdrowego stylu życia, zagrożenia związane z zażywaniem różnego rodzaju substancji psychoaktywnych, w szczególności dopalaczy oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

Program profilaktyki to program obejmujący swoimi oddziaływaniami całe środowisko szkolne. Na program ten składają się wszelkie cząstkowe programy profilaktyczne jak również inne działania zmierzające do wyeliminowania, bądź ograniczenia niepożądanych zjawisk. Punktem wyjścia do planowanych działań wychowawczych i profilaktycznych są potrzeby rozwojowe młodzieży i wyniki diagnozy obszarów problemowych.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki: uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej są skierowane do wszystkich uczniów i mają na celu wspieranie ich w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych i promocja zdrowia.

Spodziewane efekty podejmowanych działań w zakresie profilaktyki uniwersalnej.

Zmiany w postawach, (wiedzy i zachowaniu):

- Nabycie wiedzy o szkodliwości alkoholu, dopalaczy i innych środków odurzających;
- Nabycie umiejętności dbania o własne i cudze zdrowie i bezpieczeństwo;
- Zdobycie wiedzy na temat skutków prawnych i społecznych używania środków odurzających;
- Umiejętne radzenie sobie w sytuacjach zetknięcia się z przemocą i uzależnieniami;
- Nauczenie się pozytywnych zachowań oraz właściwego postrzegania i rozumienia ludzi;
- Zdobycie umiejętności dokonywania wartościowych i sensownych wyborów w życiu.

Działania z zakresu profilaktyki selektywnej mają na celu wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.

Działania podejmowane w szkole w ramach profilaktyki selektywnej.

Działania tego typu są podejmowane wobec osób z tzw. grup podwyższonego ryzyka.

Do czynników ryzyka zalicza się:

- Środowisko społeczne (złe warunki ekonomiczne),
- Normy społeczne promujące dane zachowania (rodziny dysfunkcyjne),
- Grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne (np. zażywanie środków odurzających),

- Defekty w zakresie zdrowia somatycznego,
- Dysfunkcyjność w zakresie psychicznym.

Działania z zakresu profilaktyki wskazującej są skierowane do uczniów, u których rozpoznano występowanie zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Celem profilaktyki wskazującej jest zapobieganie rozwojowi zachowań ryzykownych i podjęcie stosownej interwencji.

Do czynników ryzyka zalicza się:

- Niepowodzenia szkolne
- Podejmowanie zachowań ryzykownych
- Używanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych
- Próby samobójcze
- Konflikty z prawem
- Wychowywanie się w rodzinie z problemem narkotykowym, alkoholowym, itp

W przypadku zarejestrowania negatywnych i aspołecznych zachowań wychowawca, pedagog, psycholog lub dyrektor szkoły podejmuje działania zmierzające do wyeliminowania ich skutków:

- Podejmuje systematyczne rozmowy z uczniem, a gdy sytuacja tego wymaga podejmuje interwencje z włączeniem rodziców,
- Kieruje do specjalistycznych poradni, lekarzy,
- Obejmuje opieką uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (współpraca z MOPS, zwolnienie ze składek na ubezpieczenie, z opłat za obiady na stołówce szkolnej, dyskretna zbiórka odzieży wśród uczniów i pracowników szkoły), pozyskiwanie sponsorów, organizacja paczek z okazji świąt.
- Systematycznie współpracuje z Policją, Sądem dla Nieletnich (osoby objęte dozorem),
- Sprawuje opiekę nad uczniami posiadającymi opinię z Poradni PP oraz objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie szkoły.

CELE PROGRAMU

1. CEL OGÓLNY:

Podjęmowanie działań zmierzających do ochrony uczniów przed zagrożeniami współczesnego świata.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń,
- rozwijanie kompetencji pozwalających na umiejętne radzenie sobie z problemami,
- kształtowanie u uczniów postawy gotowości do poszukiwania rozwiązań sytuacji trudnych.

Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

1. Programy informacyjno – edukacyjne;
2. Programy profilaktyczne;
3. Zajęcia alternatywne;
4. Interwencje prowadzone w szkole i w poradniach profilaktycznych (wobec osób z grup ryzyka);
5. Współpracę między różnymi instytucjami (szkołami, poradniami, policją, samorządem itd.).

POTRZEBY ROZWOJOWE UCZNIÓW

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie obrazu siebie i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnej kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie - w tej fazie życia młodzi ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi, o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele .

Potrzeby rozwojowe uczniów

Problemy młodzieży	Potrzeby wynikające z problemów
1. Problemy okresu dojrzewania: <ul style="list-style-type: none">• Biologiczne, np. zmiany w wyglądzie,• Społeczne, np. kłopoty w kontaktach interpersonalnych, - eksperymentowanie młodzieży z różnego typu substancjami psychoaktywnymi• Psychiczne, np. duże napięcie wewnętrzne, niepokój, depresje, samookaleczanie, myśli samobójcze,	<ul style="list-style-type: none">• Potrzeba samoakceptacji• Potrzeba rzetelnych informacji na temat dojrzewania• Potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości• Potrzeba trafnej diagnozy, szybkiej interwencji, specjalistycznej pomocy i wsparcia
2. Słaby system kontroli wewnętrznej, podejmowanie działań nieprzemyślanych i ryzykownych.	<ul style="list-style-type: none">• Potrzeba konstruktywnych wzorców• Potrzeba autonomii i samodzielności
3. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu <ul style="list-style-type: none">• niska tolerancja na frustracje,• problemy adaptacyjne	<ul style="list-style-type: none">• Potrzeba radzenia sobie w trudnych, stresujących sytuacjach• Potrzeba akceptacji

Działania skierowane do uczniów

Szkoła wspierając wszechstronny rozwój ucznia, musi zachować właściwe proporcje między wiedzą a umiejętnościami i wychowaniem. To trudne zadanie, bo też szczególnie jest wiek rozwojowy gimnazjalistów. Konieczne jest odpowiednia profilowanie celów w zakresie wiedzy, wartości oraz specyfiki podejmowanych oddziaływań.

W zakresie wiedzy i umiejętności dąży się do tego, aby młody człowiek:

- otrzymał informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami i stresem, wynikającymi zarówno z interakcji rówieśniczych, jak i z problemów osobistych,
- miał wiedzę na temat zagrożeń zdrowia psychicznego
- znał skutki ryzykownych zachowań, potrafił zadbać o bezpieczeństwo własne i innych
- rozumiał koszty społeczne uzależnień oraz zagrożenia dla zdrowia i życia jakie niosą za sobą narkotyki, dopalacze i inne używki
- znał przepisy prawne i zarządzenia lokalne dotyczące środków odurzających ich używania oraz rozpowszechniania
- rozumiał istotę działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka (zwłaszcza dzieci i młodzieży) oraz potrafił poddać je właściwej ocenie i dokonać świadomego wyboru
- miał pełne rozeznanie dotyczące placówek niosących pomoc w zwalczaniu skutków uzależnień
- otrzymał informacje o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W zakresie wartości młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się poziom odpowiedzialności za własne działania i za innych. Młodzież powinna:

- być świadoma swojej odpowiedzialności za tworzenie i zachowywanie środowiska wolnego od środków odurzających i to nie tylko w domu rodzinnym, ale również w szkole, na podwórku, w dzielnicy itd.,
- akceptować pogląd, że społeczeństwo samo troszczy się o siebie i liczy przede wszystkim na siebie, a więc między innymi nie toleruje używania środków odurzających,
- mieć przekonanie, że uczestniczenie w działaniach organizowanych przez szkołę i sponsorowanych przez nią (np. zawody sportowe, spotkania towarzyskie, imprezy rekreacyjno – rozrywkowe) sprzyja zachowaniu wolności od środków odurzających,
- rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju,
- być świadoma własnego uspołecznienia i podejmować działania na rzecz rozwijania i wzbogacania lokalnej społeczności,
- Prezentować postawę zdrowej rywalizacji.

W zakresie działań konieczne jest:

- włączenie młodzieży w odpowiedzialne i aktywne uczestniczenie w życiu domowym, szkolnym i społecznym,
- dostarczenie informacji na temat zdrowia psychicznego i możliwości uzyskania odpowiedniej pomocy,
- umożliwienie nastolatkom kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności, czemu winno towarzyszyć przekonanie młodzieży, że nie jest ona odpowiedzialna za problemy, jakie przeżywają inni ludzie, ale jest zobowiązana do pomagania w ich rozwiązywaniu.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW – ZAGROŻENIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Prowadzenie działań profilaktycznych w szkole musi być poprzedzone diagnozą-rozpoznaniem obecnego stanu zagrożenia niepożądanymi zjawiskami w rozwoju uczniów szkoły.

1. Diagnozę opracowano w oparciu o analizę:

- ankiet dotyczących sytuacji rodzinnej i materialnej uczniów przeprowadzanej wśród rodziców na początku każdego roku szkolnego;
- ankiet przeprowadzonych wśród uczniów i rodziców dotyczących stopnia poczucia bezpieczeństwa oraz czynników chroniących i wyznawanych wartości;
- ewaluacji dotychczasowych działań i ich skuteczności;
- dokumentacji szkolnej, dziennika internetowego;
- dokumentacji pedagoga i psychologa szkolnego;
- informacji nauczycieli o bieżących problemach wychowawczych;
- wyników klasyfikacji końcoworocznej w roku 2015/2016, w tym ilości zachowań nieodpowiednich i nagannych;
- frekwencji za rok szkolny 2015/2016 oraz dokumentacji związanej z kontrolą realizacji obowiązku szkolnego;
- rozmów z rodzicami;
- informacji z instytucji współpracujących ze szkołą;
- opinii uczniów wyrażanych m.in. przez członków Samorządu Uczniowskiego.

Na podstawie analizy wyników badań i obserwacji środowiska szkolnego wyodrębniono następujące obszary zachowań problemowych wymagających działań profilaktycznych:

Identyfikacja niepokojących objawów:

1. Wskaźniki naruszania norm i zasad w szkole:

- niska frekwencja uczniów : wagary, grupa uczniów nieklasyfikowanych,
- spóźnienia na lekcje,
- uczniowie z zachowaniem nieodpowiednimi nagannym - nieprzestrzeganie norm postępowania w stosunku do kolegów, nauczycieli i pracowników szkoły (nieumiejętność polubownego rozwiązywania konfliktów, przemoc psychiczna – obgadywanie, obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, agresja słowna)
- niewywiązywanie się z obowiązków uczniowskich,
- niska kultura języka

2. Wskaźniki niskiej motywacji do nauki:

- niskie wyniki egzaminów gimnazjalnych
- słabe wyniki klasyfikacji półrocznej i końcowo rocznej
- duża liczba uczniów z niepowodzeniami szkolnymi
- niskie potrzeby edukacyjne uczniów
- niska frekwencja uczniów na zajęciach dodatkowych

3. Wskaźniki braku dbałości o własne bezpieczeństwo i zdrowie:

- brak umiejętności realizowania zasad zdrowego stylu życia,
- spędzanie przez uczniów zbyt dużo czasu przed komputerem i z telefonem oraz tabletem
- palenie papierosów, szczególnie e-papierosów przez uczniów
- podejrzenia u niektórych uczniów eksperymentowania z substancjami odurzającymi: marihuana, alkohol.

Przeprowadzona analiza diagnozy warunków materialnych i społecznych rodziny pozwoliła na wyłonienie grupy uczniów o najwyższym ryzyku dysfunkcjonalności. Są to uczniowie:

- w trudnej sytuacji materialnej,
- wychowujący się w rodzinie dysfunkcyjnej (niepełnej/rozbitej/ z problemem alkoholowym/ z problemem przemocy),
- powtarzający klasę w swojej karierze szkolnej,
- z problemami zdrowotnymi (szczególnie zaburzeniami psychicznymi).

IV. Określenie czynników ryzyka oraz czynników chroniących.

W działaniach profilaktycznych będziemy minimalizować wpływ **czynników ryzyka:**

- niewłaściwy wpływ środowiska rówieśniczego
- dysfunkcje rodziny
- predyspozycje osobowościowe, intelektualne uczniów
- brak zainteresowań lub brak możliwości ich rozwijania
- niewłaściwie zorganizowany czas wolny.

Profilaktyka w naszej szkole będzie koncentrować się na wzmacnianiu **czynników chroniących**. W związku z tym będziemy:

- wspomagać rodzinę w pełnieniu funkcji wychowawczych, opiekuńczych,
- rozwijać zainteresowania,
- zapobiegać niepowodzeniom szkolnym,
- dbać o właściwy klimat szkoły,
- wzmacniać więzi pomiędzy rówieśnikami,
- umożliwiać uczniom przynależenie do pozytywnych grup rówieśniczych,
- określać czytelne wartości, normy i zasady,
- zapewniać osiągnięcie sukcesów na miarę możliwości,
- zapewniać warunki motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą.

V. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ

Działania skierowane do młodzieży

Zadania do realizacji na każdym poziomie edukacji gimnazjalnej:

Zadania	Formy realizacji
<p>I. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi regulaminami i procedurami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki • Zapoznanie z procedurami postępowania w konkretnych sytuacjach zagrożenia.
<p>II. Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.</p> <p>Podjęmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych dotyczących zapobiegania uzależnieniom wśród młodzieży.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych • Zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa na terenie szkoły, podczas wyjść, wyjazdów i wycieczek a także w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych • Systematyczna kontrola toalet, korytarzy i pomieszczeń szkoły w ramach dyżurów nauczycieli. • Przestrzeganie zakazu zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez szkolnych. • Propagowanie akcji „Dzień Bezpiecznego Internetu”. • Spotkanie młodzieży połączone z prelekcją specjalisty do spraw uzależnień; • Informacyjna prelekcja dla rodziców dotycząca środków psychoaktywnych, w tym dopalaczy (zapoznanie rodziców z wyglądem różnych substancji, ich działaniem na stan psychofizyczny nastolatka oraz miejscami, gdzie można znaleźć pomoc); • Warsztaty prowadzone przez pedagoga i psychologa szkolnego poświęcone tematyce środków psychoaktywnych i ich wpływu na funkcjonowanie młodego organizmu; • Godziny wychowawcze oraz lekcje biologii poświęcone środkom psychoaktywnym • Kontynuacja współpracy z Ośrodkiem ds. Profilaktyki i Psychoterapii „Droga ” w Dąbrowie Górniczej
<p>III. Propagowanie zdrowego stylu życia i ochrona zdrowia psychicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zachęcanie młodzieży do udziału w akcjach profilaktycznych (Dzień Bez Papierosa, Światowy Dzień Walki z AIDS itp.). • Gazetki tematyczne, konkursy, • Spotkania ze specjalistami , • Rozpowszechnianie wiedzy na temat zdrowego odżywiania się i zdrowego stylu życia • Rozpowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego • Udział w Projekcie „ Szkoły Promujące Zdrowie ” • Udział w programie „Trzymaj formę” , „Zachowaj trzeźwy umysł”
<p>IV. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z Policją nt. odpowiedzialności karnej nieletnich, • Godziny wychowawcze dotyczące obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie.

<p>V. Przeciwdziałanie wagarom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczna kontrola frekwencji, • Objęcie szczególnym nadzorem uczniów wagarujących, • Spotkania z Policją nt. sankcji prawnych dotyczących nierealizowania obowiązku szkolnego • Współpraca z rodzicami, policją i sądem.
<p>VI. Przeciwdziałanie agresji i przemocy. Kształtowanie pozytywnych relacji w społeczności klasowej, szkolnej, w rodzinie. Tworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły. Zmniejszenie poziomu cyberprzemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów dotyczących przemocy i agresji, stresu, nałogów i zdrowia psychicznego, • Pomoc pedagogiczno-psychologiczna w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych w klasie, rodzinie (mediacje rodzic-dziecko, dziecko-dziecko) • Nauka sposobów radzenia sobie ze stresem i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, • Zajęcia socjoterapeutyczne oraz pomoc psychologiczno - pedagogiczna dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym, • Zwiększenie kontroli zachowania się uczniów, • Zapobieganie problemowi przemocy i agresji wśród rodziców, • Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji wspierających dziecko i rodzinę.
<p>VII. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży niepełnosprawnej objętej kształceniem specjalnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów na podstawie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, • Opracowywanie i realizacja IPETów – Indywidualnych Programów Edukacyjno- Terapeutycznych • Rozpoznawanie zdolności, predyspozycji uczniów ze specyficznymi potrzebami • Propagowanie tolerancji w kontekście niepełnosprawności w ramach zajęć z uczniami

Działania profilaktyczne skierowane do uczniów klas pierwszych gimnazjum:

Główne zadania do realizacji w klasie pierwszej to:

- poznanie uczniów
- integracja zespołu klasowego oraz zespołu rodziców,
- wypracowanie form współpracy z rodzicami.

Zadania	Formy realizacji
I. Zintegrowanie zespołu klasowego, adaptacja w nowej szkole oraz kształtowanie umiejętności pracy w grupie.	<ul style="list-style-type: none">• Zapoznanie ze szkołą,• Zajęcia integracyjno – adaptacyjne: budowanie zaufania do innych oraz kształtowanie postawy poszanowania odmienności i otwartości na różnorodność. Indywidualne spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym,• Organizowanie imprez klasowych w celu bliższego poznania się (wycieczki, wyjazd integracyjny, dyskoteki, Andrzejki, Mikołajki),• Ustalenie z klasą kontraktu, który uwzględnia zasady obowiązujące obie strony uczeń – nauczyciel,
II. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i zaufania.	<ul style="list-style-type: none">• Godziny wychowawcze, wdż, zajęcia świetlicowe, zajęcia z pedagogiem i psychologiem na temat poczucia własnej wartości, empatii, zaufania;• Godziny wychowawcze o zainteresowaniach i pasjach uczniów,• Promowanie uczniów uzdolnionych w danej dziedzinie (wystawy prac, dyplomów, informacje na stronie internetowej szkoły i profilu szkoły na portalu Facebook itp.)• Rozmowy indywidualne z pedagogiem i psychologiem szkolnym.
III. Rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z presją rówieśników.	<ul style="list-style-type: none">• Godziny wychowawcze dotyczące asertywności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych,• Indywidualne spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym,• Udział uczniów w programach profilaktycznych organizowanych na terenie gimnazjum.
IV. Rozbudzenie wrażliwości społecznej młodzieży.	<ul style="list-style-type: none">• Włączenie uczniów w działalność, TPD, objęcie opieką uczniów potrzebujących pomocy materialnej,• Włączenie się uczniów w akcję np. Dzieci Dzieciom, Góra Grosza, Srebrne Dobre Uczynki, współpraca z Sosnowieckim Hospicjum św. Tomasza Apostoła w Sosnowcu, Centrum Wolontariatu Szkolnego w Katowicach, UNICEF POLSKA oraz inne akcje charytatywne• Udział młodzieży w „Dniu Dobrych Uczynków”• Współpraca ze Stowarzyszeniem Rodzin w Kryzysie• Współpraca z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Dąbrowie Górniczej

Działania profilaktyczne skierowane do uczniów klas drugich gimnazjum:

Istotnymi tematami do realizacji w klasie drugiej są:

- kształtowanie prawidłowych postaw wśród młodzieży
- profilaktyka uzależnień,

Zadania	Formy realizacji
I. Kształtowanie asertywnych postaw poprzez: <ul style="list-style-type: none">• Sztukę odmawiania,• Wzajemne wspieranie,• Werbalizację potrzeb.	<ul style="list-style-type: none">• Zajęcia na temat asertywności,• Realizacja na godzinach wychowawczych, wdź i zajęciach świetlicowych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru, itp.• Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym,• Konkursy, filmy i ich omawianie.
II. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie poprzez: <ul style="list-style-type: none">• Poznawanie swoich mocnych stron,• Docenianie własnych sukcesów.	<ul style="list-style-type: none">• Organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, umiejętności, uzdolnień,• Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych) poprzez nagrody, pochwały, wystawy osiągnięć.
III. Uświadamianie młodzieży zagrożeń związanych z uzależnieniami.	<ul style="list-style-type: none">• Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,• Projekcje filmów, spotów o tematyce profilaktycznej,• Organizacja i udział uczniów w konkursach wiedzy o AIDS, dopalaczom mówimy stop• Kontakt z pedagogiem i psychologiem szkolnym: rozmowa oraz udostępnianie uczniom materiałów dotyczących uzależnień, udział w kampaniach.• Pogadanki, prelekcje na temat zagrożeń związanych z sięganiem po nowe narkotyki (tzw. dopalacze)• Przygotowywanie gazetek tematycznych dotyczących akcji: Dzień bez papierosa, Światowy dzień walki z AIDS, Dzień bezpiecznego Internetu itp.• Udział uczniów w programach profilaktycznych na terenie gimnazjum.
IV. Rozwijanie wśród uczniów umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem metod negocjacji oraz mediacji.	<ul style="list-style-type: none">• Prowadzenie zajęć poruszających tematykę konstruktywnego rozwiązywania konfliktów oraz komunikacji interpersonalnej

Działania profilaktyczne skierowane do uczniów klas trzecich gimnazjum:

Istotnymi elementami działań do realizacji w klasie trzeciej są:

- Podejmowanie przez młodzież decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia, czyli pierwszej decyzji zawodowej.
- Radzenie sobie ze stresem

Zadania	Formy realizacji
I. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowania.	<ul style="list-style-type: none">• Godziny wychowawcze dotyczące właściwych i świadomych wyborów,• Działalność w organizacjach szkolnych,• Realizacja programów dotyczących przemocy, stresu i nałogów
II. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez: <ul style="list-style-type: none">• Informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień,• Zwalczanie mitów na temat uzależnień.	<ul style="list-style-type: none">• Godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień,• Filmy o uzależnieniach i dyskusje na godzinach wychowawczych, zajęciach świetlicowych, spotkaniach z pedagogiem i psychologiem,• Udział uczniów w programach profilaktycznych na terenie gimnazjum.
III. Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.	<ul style="list-style-type: none">• Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym, doradcą zawodowym z PPP oraz FRAPZ-u, warsztaty zawodoznawcze,• Udział w Gieldzie Szkół,• Udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie ponadgimnazjalnym (gazetki informacyjne, informatory, wyszukiwanie informacji w Internecie),
IV. Radzenie sobie w sytuacjach stresowych np. egzamin gimnazjalny.	<ul style="list-style-type: none">• Zajęcia antystresowe prowadzone na godzinach wychowawczych, zajęciach świetlicowych i z pedagogiem i psychologiem szkolnym,• Indywidualne spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym lub psychologiem z PPP.

DZIAŁANIA ALTERNATYWNE

Zajęcia dodatkowe przeznaczone są dla uczniów pragnących wspólnie z nauczycielem poszerzać swoje wiadomości i umiejętności w zakresie jednego przedmiotu lub innej dziedziny aktywności.

Cele zajęć:

- rozbudzanie i kształtowanie zainteresowań uczniów,
- poszerzanie wiedzy uczniów poza zakres przewidziany w programie nauczania,
- rozwijanie uzdolnień uczniów,
- zagospodarowanie wolnego czasu ucznia,
- promocja zdrowia psychicznego i fizycznego,

W **zajęciach pozalekcyjnych** uczestniczą uczniowie zainteresowani przedmiotem.

W **zajęciach sportowych** uczestniczą uczniowie z wysoką sprawnością fizyczną i predyspozycjami do uprawiania określonej dyscypliny sportowej, wyznaczeni przez nauczycieli wychowania fizycznego.

W **zajęciach rekreacyjno-sportowych** uczestniczą uczniowie nie mający predyspozycji do udziału w sekcjach specjalistycznych.

Zadania	Formy realizacji
I. Praca w organizacjach działających w szkole	<ul style="list-style-type: none">• Działalność Samorządu Uczniowskiego,• Działalność w TPD• Działalność w Klubie Wolontariusza• Działalność w Szkolnym Klubie Ekologicznym• Działalność w SKKT
II. Zajęcia sportowe	<ul style="list-style-type: none">• Działania Szkolnego Klubu Sportowego „SKS”,
III. Promocja zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none">• Konkursy dotyczące zdrowia np. szkodliwości alkoholu, nikotyny, dopalaczy, konkurs wiedzy o AIDS itd.,• Spotkania z pielęgniarką na temat chorób i higieny,• Filmy dotyczące zagrożeń cywilizacyjnych,• Gazetki tematyczne• Udział w Projekcie „Szoły Promujące Zdrowie”• Szkolenia w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej• Udział w programie „Trzymaj formę”
IV. Zajęcia pozalekcyjne	<ul style="list-style-type: none">• Koła zainteresowań,• SKS,• Zajęcia wyrównawcze i terapeutyczne.
V. Organizacja imprez masowych	<ul style="list-style-type: none">• Wyjścia na spektakle filmowe,• Wycieczki klasowe,• Dyskoteki szkolne,• Organizacja Dnia Sportu, Andrzejek, Rozpoczęcia sezonu rowerowego, Pikniku Rodzinnego, Ząbkowickiej Gry Miejskiej, itp.

VI. Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w zawodach sportowych, • Udział w konkursach wiedzy, • Udział w olimpiadach przedmiotowych, itp.
--	---

Działania skierowane do rodziców

Zadania	Formy realizacji
I. Informowanie rodziców o pracach szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie ze Statutem Szkoły (w tym z WSO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki, procedurami organizacyjnymi. • Strona internetowa szkoły, dziennik internetowy
II. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach z rodzicami i konsultacjach. • Indywidualne spotkania z wychowawcą, pedagogiem i psychologiem szkolnym, • Pisma informujące o wynikach w nauce, • Dziennik internetowy
III. Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc rodziców przy organizacji imprez szkolnych i udział w nich. • Systematyczna współpraca z Radą Rodziców, • Organizacja prelekcji dla rodziców (pedagogizacja rodziców) uwzględniając w szczególności tematykę dopalaczy i innych środków psychoaktywnych oraz zdrowego stylu życia.

Działania skierowane do nauczycieli

Zadania	Forma realizacji
I. Propagowanie kursów i szkoleń	<ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o kursach i szkoleniach w pokoju nauczycielskim, • Promowanie nauczycieli doskonalących się w profilaktyce i wychowaniu,
II. Organizacja szkoleń i warsztatów	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z zakresu opieki i wychowania, • Organizacja szkoleń przez pracowników WOM-u , METIS-u i in.

<p>III. Propagowanie materiałów dotyczących m.in. tematyki profilaktyki uzależnień, agresji i przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień (materiały dostępne są w bibliotece szkolnej, świetlicy oraz gabinecie pedagoga i psychologa).
--	--

VI. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU PROFILAKTYKI

Obowiązki dyrektora:

1. Zakłada, że w jego szkole funkcja profilaktyki musi być spójna z funkcją wychowania.
2. Posiada podstawową wiedzę w zakresie profilaktyki problemowej.
3. Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole.
4. Premiuje doskonalących się nauczycieli.
5. Zachęca młodzież do udziału w działaniach profilaktycznych.
6. Włącza rodziców do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktycznego.
7. Wspiera finansowo i organizacyjnie działania profilaktyczne w swoim środowisku.

Obowiązki pedagoga i psychologa szkolnego:

1. Diagnostyka problemów wychowawczych szkoły.
2. Koordynuje i monitoruje przebieg realizacji planu profilaktyczno – wychowawczego szkoły.
3. Wspiera wychowawcę i pozostałych pracowników w realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych wynikających z planu wychowawczego szkoły.
4. Bierze udział w wewnątrzszkolnym doskonaleniu (rady pedagogiczne).
5. Pracuje indywidualnie i grupowo z uczniami i rodzicami.
6. Propaguje treści i programy profilaktyczne.
7. Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów i pracuje w Zespole ds. pomocy dzieciom znajdujących się w ciężkiej sytuacji życiowej i materialnej.
8. Systematycznie doskonali się w zakresie wychowania i profilaktyki.
9. Prowadzi zajęcia integracyjne dla pierwszych klas gimnazjum,
10. Pomaga w opracowaniu i realizacji szkolnego programu profilaktyki
11. Prowadzi konsultacje z nauczycielami na temat uczniów sprawiających trudności wychowawcze.
12. Rozmawia z uczniami o sposobach rozwiązywania konfliktów,
13. Rozmawia z rodzicami uczniów sprawiających trudności wychowawcze,
14. Bierze udział w pedagogizacji rodziców,
15. Prowadzi, w ramach zajęć, warsztaty wspomagające rozwój umiejętności społecznych i indywidualnych,
16. Organizuje zajęcia dotyczące wyboru zawodu w drugich i trzecich klasach gimnazjum współpracując z PPP, Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej oraz Fundacją Regionalnej Agencji Promocji Zatrudnienia.

Obowiązki nauczycieli :

1. Promuje zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu.
2. Utrzymuje osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy).
3. Konstruktywnie współpracuje z gronem pedagogicznym oraz pozostałymi pracownikami szkoły.
4. Doskonali się osobowościowo.
5. Dostrzega indywidualność dziecka, indywidualizuje oddziaływanie.
6. Ma pozytywne relacje z rodzicami, potrafi pozyskać rodziców do współpracy.
7. Doskonali się zawodowo.

Obowiązki rodziców:

1. Mają dobry kontakt ze szkołą i szeroko rozumianym środowiskiem dziecka,
2. Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze,
3. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im,
4. Stanowią wzór osobowy – model dla dziecka,
5. Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.

VII. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Komenda Miejska Policji w Dąbrowie Górniczej
- Komisariat Policji w Ząbkowicach
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej
- Sąd Rodzinny i Nieletnich
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Stowarzyszenie Rodzin w Kryzysie
- Świetlica Środowiskowa w Antoniowie
- Referat Profilaktyki Uzależnień przy Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej
- Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna SANEPID w Dąbrowie Górniczej
- Stowarzyszenie „Dialog” w Dąbrowie Górniczej
- Fundacja Godne Życie

VII. Ewaluacja Programu

Cele ewaluacji:

- ocena skuteczności Szkolnego Programu Profilaktyki we wspieraniu rozwoju osobowości ucznia,
- sformułowanie wniosków, które będą stanowiły podstawę do ewentualnego udoskonalenia programu,

Pytania kluczowe:

1. W jakim stopniu i jak realizowane są zadania Szkolnego Programu Profilaktyki?
2. Jak nauczyciele, rodzice i uczniowie oceniają skuteczność działań zawartych w Szkolnym Programie Profilaktyki?
3. W jakim stopniu Szkolny Program Profilaktyki wpływa na postawy i zachowanie uczniów?

Metody i narzędzia badawcze:

- analiza dokumentacji szkolnej
- ankiety
- obserwacja

Szkolny Program Profilaktyki
zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu _____
po uprzednim zaopiniowaniu przez Radę Rodziców
i Samorząd Uczniowski.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej

Przewodniczący
Samorządu Uczniowskiego :

Przewodniczący
Rady Rodziców:
